

Shylock-alakítását a kritika nagy elismeréssel fogadta. De tehetségének éppen ez a sokrétősége, valamint a pályáján mindvégig tapasztalható nyugtalan művészi keresés egyaránt mutatják, hogy képességeiben több lakik, mint amennyit a közönség elé tárhatott. Ugyanakkor, mikor sajátos, senkivel sem rokon humora és tréfás ötleteinek mindig meglepő gazdagsága a legalantasabb bohózáti szerepekben is éreztetik a tragikomikum vonala felé való nobiles művészi törekvést, komoly drámai alakításaiban minduntalan kicsillan a torzítani kívánó groteszk derű vágya. Innen van, hogy pályája kezdetén gyakran tévedt szerelenségekbe, mikor alkotó vágya öntudatlanul szétfeszítette a szerepe gyakran silány kereteit és innen van, hogy művészeté érettebb korszakaiban is érezni lehetett alakításaiban kivált két erős alapvető sajátosságának küzdelmét: azt, amelyet a groteszk emberi külsőségek karrikírozó ábrázolásának erős képessége (eleinte festő akart lenni) és a mély emberi fájdalmak elemi és vad tragédiájának ösztönös ábrázolása vívott benne egymással. Ezek az elemek magyarazzák meg vonzódását eddig legnagyobb szerepéhez, a Shylockhoz. Színészi egyéniségének alaphangja a Bajazzomotívum és noha eddigi pályája őt a nemzet kulturális értékei közé sorozza, akinek karrierje a legdiadalmasabbak közül való, a műfajok kevéssé elkülönült volta folytán nem érvényesítheti a benne rejlő képességeket teljes mérvükben, mert ritka tehetségének teljes kibontakozását egy ma még ki nem alakult színműirodalmi formában tudná megtalálni: egy olyan burleszk-színpadon, amelynek irodalma a költői tragikum magaslatáig tud emelkedni. És egy ilyen műfajban egyaránt felülmúlhatná bohózáti szerepeinek komikus és drámai szerepeinek tragikus színű sikerét. Ilyen alkalom híján is a legelső között való és ha szerepét és fontosságát a magyar színészetben meg akarjuk ítélni, a magyar színészet hagyományainak nagy alakjaival kell összevetnünk. (*Harsányi Zsolt*).

Csöngei (Csengei) Dávid, színész, 1846-ban másodszerelmes Debrecenben, hova mint teológus került. Irt több költeményt. Jeles gitározó. Az 1846—48—49-iki években Kolozsvárt is működött.

Később ref. pap lesz Balatonudvardin. Irt egy színművet: »Márciusi napok a falun« cím alatt (1848). Két költeménye megjelent *Ország* János sugókönyvében, Nagybecskereken, 1848-ban. (»Színészetünk felett« és »Legyen ez is hibám« c. alatt.)

Csőregh Jenő, színész, sz. 1870. dec. 17-én, *Debrecenben*, hősi halált halt 1914-ben. Színpadra lépett 1898. virágvasárnapján.

Csőrgő sapka. Egy víg, babonás, énekesjáték 3 felv. A régi magyar színészek egyik repertoire-darabja. Schikaneder E. után nemzeti színre alkalmazta Szerleml-hegyi András. Zen. szerz. Henneberg, Bécsben. Nyomtatásban már 1795-ben jelent meg Pesten, a következő címmel: »A Jótévő Szarándok vagy — is a Tsörgő sapka. Egy Víg — Babonás Énekes Játék.« Első előadása 1795. jún. 9-én volt Budán. Kolozsvárott 1804. márc. 15., 16., Marosvásárhelyen 1804. jún. 17. Debrecenben 1805. szept. 24-én adták először. A budai bemutatón ez volt a darab kiosztása: Herceg: Kelemen László, Szofrano: Láng Ádám, Abukaf: Sehy Ferenc, Zenomida: Ernyi Mihály, Mandolino: Várady Mihály, felesége: Rehák Anna, Daira: Lip-tai Mária.

Csukai Janka, színésznő, sz. 1865-ben, *Körmenden*. Színpadra lépett 1881. jún. 1-én, a Népszínháznál.

Csukási Andor, szerkesztő, 1902-ben szerkesztette a »Színházi Hírlap«-ot, Budapestben.

Csukási József, a »Budapesti Hírlap« egyik alapítója, kiadótulajdonosa és szerkesztője, sz. 1841-ben, *Győrött*, megh. 1891. máj. 26-án, *Budapestben*. A gimnáziumot Győrött és Sopronban járta, jogot Bécsben és Pesten hallgatott. Színműve: »Már így szervusz, öcsém!« verses vígj. 1 felv. Bem. 1861. dec. 21-én, Győrött, Draguss Károly társulatánál.

Csurgay Adél, operaénekesnő, sz. 1871. jún. 9-én, *Cegléden*, hol atyja orvos volt. Tanulmányait Bellovicsnál végezte. 1892. jan. 21-én teszi színikísérletét Kolozsvárott, az »Uff király« c. operett *Laula* szere-